

PROGRAM KOŁA MAJSTERKOWICZA

działającego przy Zespole Szkół Specjalnych i Placówek Oświatowych

w Radomiu ul. Lipska 2

dla uczniów z umiarkowanym i znacznym upośledzeniem umysłowym

Program opracował:

mgr Artur Bujak

Radom 2013r.

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp	3
2. Cele i założenia programu	4
3. Metody i formy pracy	5
4. Treści realizowane w ramach programu	6
5. Oczekiwane osiągnięcia uczniów	10
6. Uwagi o realizacji programu	12
7. Ewaluacja programu	13
8. Bibliografia	14
9. Karta obserwacyjna.....	15

WSTĘP

„Twórczość jest podstawową zasadą rewalidacyjną pomagającą zharmonizować i integrować rozregulowane procesy emocjonalne, poznawcze i wykonawcze”

M. Grzegorzewska

Konstruowanie i majsterkowanie to sposób na przyjemne i ciekawe spędzenie czasu wolnego. Znakomicie rozwija ono u uczniów wyobraźnię przestrzenną, kreatywność, fantazję, zdolność do rozumowania przyczynowo-skutkowego a także wyrabia takie cechy jak: spostrzegawczość, dokładność, rzetelność, samodzielność, zręczność i zaradność, które są niezbędne w życiu każdego człowieka. Działalność tego typu przygotowuje uczniów do lepszego radzenia sobie w różnych sytuacjach życiowych. Także różnego rodzaju prace konstrukcyjno-techniczne mogą mieć na uczniów następujący wpływ: stymulują ich rozwój, rozwijają sprawność oraz mają ogromny walor uspokajający.

Na zajęciach tych uczniowie mają również szansę zaprezentować wykonane przez siebie wyroby, mają możliwość poszerzenia wiadomości i doskonalenia umiejętności potrzebnych do wykonania określonego zadania.

Opracowany przeze mnie program koła majsterkowicza jest zróżnicowany pod względem stopnia trudności i dostosowany do indywidualnych możliwości i zdolności manualnych uczniów niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym i znacznym.

Zawiera on informacje o potrzebnych do wykonania prac - materiałach, narzędziach i przyborach oraz wykorzystywanych na zajęciach środkach dydaktycznych, stosowanych metodach i formach pracy z uczniami.

Napisanie tego programu zostało poprzedzone diagnozą edukacyjną, obserwacją i informacjami uzyskanymi od rodziców.

Program ten jest zgodny z *Podstawą programową kształcenia ogólnego dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym w szkołach podstawowych, gimnazjach i oddziałach przysposabiających do pracy*; Rozporządzenie MEN z dnia 23.XII.2008r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół a także założeniami Szkolnego Programu Profilaktyki.

CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Celem ogólnym programu jest rozwijanie u uczniów zdolności i zainteresowań konstrukcyjno-technicznych, stymulowanie aktywności poznawczej i twórczej oraz wdrażanie do aktywnego spędzania czasu wolnego.

Realizacji celu ogólnego służą cele szczegółowe:

- wyrabianie zaradności i zręczności manualnej,
- kształtowanie wyobraźni przestrzennej,
- właściwe dobieranie materiałów, przyborów i narzędzi do wykonywanej pracy technicznej,
- prawidłowe i bezpieczne posługiwanie się urządzeniami i narzędziami technicznymi,
- wyrabianie umiejętności konserwacji elektronarzędzi,
- przestrzeganie ostrożności i zasad bezpieczeństwa przy pracy,
- utrzymywanie ładu i porządku podczas pracy i po jej zakończeniu,
- wdrażanie do współpracy i współdziałania w grupie,
- wzmacnianie wiary uczniów we własne siły i możliwości.

METODY I FORMY PRACY

Główną metodą uczestnictwa uczniów w pracy będzie naśladownictwo czynności nauczyciela. Dlatego też wszystkie prace, sposoby i techniki ich wykonania powinny być najpierw zaprezentowane przez nauczyciela, a następnie uczniowie podejmują próby ich wykonania. Zawsze musi się to odbywać przy dużym wsparciu ze strony uczącego, aby uczeń zbyt szybko się nie zniechęcił i nadal próbował dojść do określonego celu. Zachęty i pochwały odgrywają w tym wypadku ogromne znaczenie. Nauczyciel dopasowuje stopień trudności wykonywanych zadań do możliwości ucznia.

Przy realizacji programu koła majsterkowicza wykorzystywane będą różne metody i formy pracy:

- metody
  - oglądowe: pokaz, obserwacja, prezentacja
  - słowne: rozmowa kierowana, pogadanka, objaśnienie, instruktaż, opis
  - praktycznego działania: ćwiczenia, realizacja zadań
- formy:
  - praca indywidualna
  - praca zespołowa
  - praca zbiorowa

Stosowanie różnorodnych metod i form podczas zajęć pozwoli na indywidualne traktowanie każdego ucznia. Dostosowywane one będą do poziomu i możliwości uczniów. W czasie realizacji programu metody i formy pracy będą wzajemnie się przenikać i uzupełniać.

TREŚCI

Treści programu przewidziane do realizacji na zajęciach koła majsterkowskiego ujęte są w następujących blokach tematycznych:

1. W pracowni technicznej

- zapoznanie uczniów z wyposażeniem pracowni,
- poznanie regulaminu, zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas korzystania z różnych narzędzi i urządzeń technicznych,
- przydzielenia stałych miejsc dla każdego ucznia.

2. Prace z drewna

- odwzorowywanie poszczególnych elementów na powierzchni deski – trasowanie,
- wycinanie elementów wzdłuż wytrasowanych linii wycinarką do drewna bądź piłą,
- obróbka wstępna wyciętych elementów przy pomocy tarników do drewna: płaskich, okrągłych i półokrągłych,
- obróbka wykańczająca przy pomocy pilników-gładzików i papieru ściernego,
- wiercenie otworów potrzebnych do mocowania konstrukcji stojących,
- łączenie elementów w całość przy pomocy techniki klejenia bądź łączenie za pomocą gwoździ,
- ozdabianie wykonanych elementów przy pomocy farb bądź lakieru bezbarwnego.

Przykładowe tematy: półki, skrzynki, kwietniki, ramki.

3. Prace z gliny

- wyrabianie gliny do odpowiedniej gęstości konsystencji,
- modelowanie z gliny różnych form przestrzennych oraz płaskorzeźb,
- suszenie wykonanych prac na wolnym powietrzu,

- wypalanie modeli w piecyku konwekcyjnym,
- powlekanie prac lakierem bezbarwnym bądź szklirem.

Przykładowe tematy: figurki, ludziki, miseczki.

4. Prace z masy solnej

- przygotowanie materiałów do wykonania masy solnej,
- odmierzanie odpowiednich ilości poszczególnych składników, łączenie ich i wyrabianie masy,
- wykonywanie prac z masy solnej,
- wypiekanie prac w piecyku konwekcyjnym,
- ozdabianie farbami.

Przykładowe tematy: zwierzątka, aniołki, serduszka.

5. Prace z masy papierowej

- przygotowanie potrzebnych składników do wykonania masy papierowej,
- łączenie składników w odpowiedniej ilości,
- wyrabianie masy papierowej do odpowiedniej gęstości,
- oklejanie masą papierową wykonanych wcześniej konstrukcji,
- suszenie na wolnym powietrzu,
- ozdabianie wykonanej pracy farbami oraz różnymi elementami dekoracyjnymi (np. koraliki, makaron) i zabezpieczenie lakierem bezbarwnym powierzchni.

Przykładowe tematy: ramki, słoneczniki, doniczki.

6. Prace z kartonu

- wyznaczanie linii na powierzchni kartonu,
- wycinanie wzdłuż linii poszczególnych elementów za pomocą nożyczek i nożyka do papieru,
- łączenie konstrukcji przy pomocy kleju,
- malowanie powierzchni farbami plakatowymi.

Przykładowe tematy: makiety budynków, pudełka, choinki.

Na zajęciach koła majsterkowicza wykonywane będą także prace na rzecz szkoły: konserwacja i malowanie ławek szkolnych w pracowni technicznej, wykonanie nakładek na stoły warsztatowe, zawieszanie dekoracji szkolnych na korytarzach, montaż tablic, kwietników, półek, wieszaków w salach.

OCZEKIWANE OSIAGNIĘCIA UCZNIÓW

Na zajęciach koła majsterkowicza uczniowie poznają i wykonują prace z wykorzystaniem wielu czynności technicznych, takich jak: modelowanie, lepienie, cięcie, klejenie, malowanie, barwienie, lakierowanie, wycinanie, wyrzynanie, trasowanie, wiercenie itp.

Uczniowie uczestniczący w zajęciach koła majsterkowicza zdobywają następujące wiadomości i umiejętności w zakresie:

- rozpoznawania i nazywania różnego rodzaju materiałów i technik ich obróbki,
- prawidłowego organizowania stanowiska pracy,
- bezpiecznego posługiwania się podstawowymi narzędziami, przyrządami i elektronarzędziami (przestrzeganie zasad bhp),
- właściwego dobierania narzędzi do danej pracy oraz utrzymywania ich w stanie sprawności,
- planowania, właściwego stosowania i oszczędnego gospodarowania różnymi materiałami,
- odpowiedniego przygotowywania i przechowywania materiałów,
- wyrabiania i lepienia z masy solnej, masy papierowej, gliny,
- sprawnego posługiwania się ołówkiem, pędzlem oraz farbami,
- systematycznej pracy,
- współdziałania w grupie,
- cierpliwości i wytrwałości w dążeniu do celu.

UWAGI O REALIZACJI PROGRAMU

Program koła majsterkowicza jest przeznaczony do realizacji w roku szkolnym 2013/2014 na zajęciach pozalekcyjnych. Zajęcia odbywać się będą raz w tygodniu przez wszystkie miesiące roku szkolnego.

Program jest przeznaczony do realizacji z grupą uczniów z klas gimnazjalnych, starszych klas podstawowych oraz klas PP.

Program dostosowany jest do specyfiki szkoły, potrzeb i możliwości uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym. Poszczególne bloki tematyczne mogą być realizowane w dowolnej kolejności na zajęciach. Pomysły prac dopasowywane są do różnych pór roku i okazji.

W czasie zajęć koła majsterkowicza należy wykorzystywać różne środki dydaktyczne, materiały i narzędzia.

Do realizacji programu potrzebne będą następujące przybory i narzędzia, materiały oraz pomoce dydaktyczne:

a) przybory, narzędzia

- podkładki, folie, nożyczki, młotki, śrubokręty, szczypce, kombinerki, punktak, kątownik, pilniki, tarnik, piła płatnica, miarki do pomiaru długości itp.
- wycinarka do drewna, wiertarka stołowa,
- gwoździe, śrubki, wkręty, papier ścierny,
- ołówki, rysiki, pędzle.

b) materiały

- patyki, listewki, deseczki, druty, sznurki, filc,
- różne formaty i rodzaje papieru, tektury,
- różne opakowania kartonowe i plastikowe tzw. nieużytki,
- glina, masa solna, masa papierowa,
- farby, kleje.

c) inne pomoce dydaktyczne: plansze, ilustracje, obrazy konturowe, szablony.

EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja opracowanego programu dotyczyć będzie stopnia osiągnięcia zamierzonych celów czyli pozyskania informacji o poziomie nabytych wiadomości i umiejętności przez uczestników koła w czasie jego realizacji.

Program koła majsterkowiec będzie ewaluowany w toku jego realizacji oraz na koniec roku szkolnego.

Ewaluacja opierać się będzie na obserwacjach pracy uczniów podczas zajęć (monitoring), ich postaw, wysiłku i zaangażowania w wykonywane zadania, rozmowach z nimi i rodzicami a także na podstawie opracowanej karty obserwacyjnej. Zdobyte umiejętności odnotowywane będą w indywidualnych kartach obserwacyjnych uczestników koła w skali od 0 do 2 z zaznaczeniem umiejętności początkowych.

Wyniki ewaluacji będą wskazówką do ulepszania i modyfikowania programu, aby jak najlepiej wpływać na skuteczność podejmowanych działań.

BIBLIOGRAFIA

1. Michalski U. – „Pomysłowe dekoracje na Boże Narodzenie”, wyd. Świat Książki, Warszawa 2003r.
2. Rothmund H. – „Robimy ramki”, wyd. Klub dla Ciebie, Warszawa 2004r.
3. Grund H. – Thorpe – „Zabawki ze sklejki”, wyd. Klub dla Ciebie, Warszawa 2004r.
4. Madej J.– „Ceramika w edukacji szkolnej” wyd. Impuls, Kraków 2002r.
5. Perina L.– „Moje hobby”, wyd. Świat Książki, Warszawa 2003r.
6. Rex D. – „Młody majsterkowicz”, wyd. Delta, Warszawa 2007r.
6. Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym w szkołach podstawowych i gimnazjach.
Rozporządzenie MEN z dnia 23.12.2008r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół
7. Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół specjalnych przysposabiających do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów niepełnosprawnościami sprzężonymi.
Rozporządzenie MEN z dnia 23.XII.2008r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół
8. Szkolny program profilaktyki.

Karta obserwacyjna
obejmująca zakres zdobytych umiejętności
podczas realizacji programu koła majsterkowicza

Imię i nazwisko: .....

Wiek: .....

1. Systematycznie uczestniczy w zajęciach.		
0	1	2
2. Chętnie wykonuje prace i zadania podczas zajęć kółka.		
0	1	2
3. Jest zadowolony/a ze swoich prac.		
0	1	2
4. Zna i przestrzega zasady BHP.		
0	1	2
5. Zna i posługuje się różnymi technikami pracy.		
0	1	2
6. Właściwie dobiera materiały do danej pracy.		
0	1	2
7. Oszczędnie gospodaruje różnymi materiałami.		
0	1	2
8. Właściwie dobiera narzędzia do danej pracy.		
0	1	2
9. Bezpiecznie posługuje się różnymi narzędziami.		
0	1	2
10. Czyści drewniane elementy papierem ściernym.		
0	1	2

11. Łączy w całość elementy z drewna za pomocą gwoździ, śrubek i wkrętów.

0	1	2
---	---	---

12. Piłuje drewniane elementy przy pomocy tarnika.

0	1	2
---	---	---

13. Modeluje z gliny różne formy przestrzenne i płaskorzeźby.

0	1	2
---	---	---

14. Dobiera odpowiednie składniki i proporcje do wykonania masy solnej.

0	1	2
---	---	---

15. Wykonuje różne prace z masy solnej.

0	1	2
---	---	---

16. Przygotowuje potrzebne składniki i wykonuje masę papierową.

0	1	2
---	---	---

17. Okleja masą papierową różne konstrukcje.

0	1	2
---	---	---

18. Zagina karton wzdłuż wyznaczonych linii.

0	1	2
---	---	---

19. Łączy konstrukcje z kartonu za pomocą kleju.

0	1	2
---	---	---

20. Tnie tekturę nożykiem do papieru.

0	1	2
---	---	---

21. Utrzymuje ład i porządek podczas pracy i po jej zakończeniu.

0	1	2
---	---	---